

Текућа фискална кретања:
јануар–октобар 2016. године
– извршење буџета општег нивоа државе –

2. децембар 2016.

САДРЖАЈ

Методолошке напомене	1
Фискални резултат општег нивоа државе	1
Јавни приходи општег нивоа државе.....	3
Порески приходи	3
Непорески приходи.....	5
Донације.....	6
Јавни расходи општег нивоа државе.....	7
Текући расходи.....	7
Капитални расходи.....	10
Активиране гаранције.....	11
Будетске позајмице.....	11
Извори.....	11

МЕТОДОЛОШКЕ НАПОМЕНЕ

За потребе квантитативне анализе коришћен је фискални оквир општег нивоа државе и појединачних нивоа државе који је саставни део Фискалне стратегије за 2016. са пројекцијама за 2017. и 2018. годину; за план буџета Републике коришћени су подаци Министарства финансија о плану прихода и расхода директних корисника буџета Републике, будући да Министарство финансија објављује месечне податке за приходе и расходе директних корисника; додатно су коришћени „Макроекономски и фискални подаци“ Министарства финансија о извршењу буџета свих нивоа државе.

ФИСКАЛНИ РЕЗУЛТАТ ОПШТЕГ НИВОА ДРЖАВЕ

Од почетка године општа држава је остварила фискални дефицит од 5,8 млрд динара, што значи да је дефицит смањен за 57,3 млрд динара у поређењу са истим периодом 2015. Нижи ниво дефицита остварен је услед тога што су укупни приходи порасли више (126,7 млрд динара) него укупни расходи (69,4 млрд динара).

На приходној страни опште државе најзначајније повећање дугује се порасту пореских прихода за 108,1 млрд динара, док су непорески приходи повећани за 15,4 млрд динара, а донације порасле за 3,2 млрд динара. Основни разлози више реализације пореских прихода, у поређењу са истим периодом прошле године, јесу повољнија макроекономска кретања и виша наплата, пре свега, прихода од ПДВ-а. Основни разлози више наплате непореских прихода су уплата прихода од продаје лиценце за 4Г мрежу од 12,8 млрд динара (која није планирана буџетом за 2016) и виши приходи од уплата дела добити и дивиденди предузећа у државном власништву.

На расходној страни опште државе повећање се дугује порасту текућих расхода за 35,6 млрд динара, капиталних расхода за 24,5 млрд динара и активираних гаранција за 8,8 млрд динара. Основни разлози раста текућих расхода јесу више извршење расхода за робу и услуге, расхода за социјалну помоћ и трансфере и осталих текућих расхода.

Табела 1. Фискални резултат по нивоима државе

ФИСКАЛНИ РЕЗУЛТАТ ПО НИВОИМА ДРЖАВЕ јануар–октобар 2016.	Износ, у млрд дин.	Промена у односу на исти период 2015. у млрд дин.*	План за 2016. у млрд дин.	Разлика између плана буџета за 2016. и извршења буџета за 2015. у млрд дин.**
Општи ниво државе (консолидовани резултат)	-5,8	57,3	-163,5	-14,4
Буџет Републике	34,3	72,3	-121,8	-6,8
Пројектни зајмови (припадају нивоу Републике)	-20,3	-6,7	-13,1	2,3
Фондови ОСО	-2,5	0,5	-3,0	-7,2
ПИО	-7,5	-3,8	0,0	-4,1
РФЗО	3,4	2,4	0,0	-0,4
НЗС	2,6	1,6	-2,0	-3,1
СОВО	-0,9	0,2	-1,0	0,4
ЈП „Путеви Србије“ и „Коридори Србије“ д. о. о.	-25,4	-9,2	-24,2	-0,7
Локални ниво државе	8,0	0,5	-1,3	-1,7
АП Војводина	1,8	0,6	-0,8	0,7
Општине и градови	6,1	-0,2	-0,5	-2,4

Извор: Прорачун ПБК на основу података Министарства финансија

*Позитивна вредност представља смањење дефицита или повећање суфицита.

Негативна вредност представља повећање дефицита или смањење суфицита.

**Показује да ли фискални оквир за 2016. предвиђа виши или нижи фискални резултат у односу на извршење буџета за 2015.

Посматрано по нивоима државе¹, **на нивоу буџета Републике** остварен је суфицит од 34,3 млрд динара, односно када се додају расходи из пројектних зајмова од 20,3 млрд динара (који припадају буџету Републике) суфицит износи око 14 млрд динара. Остали нивои државе су остварили збирни дефицит од 19,8 млрд динара.

Фискални резултат буџета Републике у првих десет месеци побољшан је за 72,3 млрд динара у односу на исти период 2015. (када је остварен дефицит од 37,9 млрд динара). Расходи из пројектних зајмова порасли су за 6,7 млрд динара, услед чега је фискални резултат буџета Републике са припадајућим пројектним зајмовима, побољшан за 65,6 млрд динара.

Локални ниво државе остварио је у првих десет месеци суфицит од 8 млрд динара, што је за 0,5 млрд динара виши суфицит него у истом периоду 2015. Планирано је да локална самоуправа у 2016. остари дефицит од 1,3 млрд динара, односно да се фискални резултат погорша за 1,7 млрд динара у односу на 2015. (да из суфицита у 2015. од 0,4 млрд динара пређе у планирани дефицит од 1,3 млрд динара у 2016).

Фондови обавезног социјалног осигурања (ОСО) остварили су збирни дефицит од 2,5 млрд динара, што је за 0,5 млрд динара нижи дефицит него прошле године. Планирано је да фондови ОСО у 2016. остваре дефицит од 3 млрд динара, односно да се фискални резултат погорша за 7,2 млрд динара у односу на 2015. (да из суфицита у 2015. од 4,2 млрд динара пређе у планирани дефицит од

¹ За више детаља о нивоима државе у Републици Србији видети шему „Буџетски календар и нивои државе“ или „Речник буџетских појмова“ на веб страници Парламентарне буџетске канцеларије www.pbk.rs.

3 млрд динара у 2016). Детаљнији подаци о фискалном резултату појединачних фондова ОСО налазе се у Табели 1.

Предузећа ЈП „Путеви Србије“ и „Коридори Србије“ д. о. о. (која се у највећој мери финансирају из кредита намењених изградњи путне инфраструктуре) остварила су дефицит од 25,4 млрд динара, што је за 9,2 млрд динара виши дефицит него у истом периоду 2015. Пораст дефицита у потпуности се дугује порасту капиталних расхода (инвестиција). Планирано је да ова предузећа у 2016. остваре дефицит од 24,2 млрд динара, односно да у поређењу са 2015. фискални дефицит порасте за 0,7 млрд динара.

ЈАВНИ ПРИХОДИ ОПШТЕГ НИВОА ДРЖАВЕ

Укупни приходи буџета опште државе реализовани су до октобра у износу од 1.503,7 млрд динара, што је у односу на исти период 2015. повећање од 126,7 млрд динара. Планирано је да у 2016. приходи укупно порасту за 14,9 млрд динара у односу на 2015. Повећање прихода у првих десет месеци највећим делом се дугује порасту пореских прихода за 108,1 млрд динара (укупно наплаћено 1.296,1 млрд), док су непорески приходи повећани за 15,4 млрд динара (укупно наплаћено 199,4 млрд), а донације порасле за 3,2 млрд динара (укупно наплаћено 8,2 млрд).

Табела 2. Реализација прихода општег нивоа државе

ЈАВНИ ПРИХОДИ ОПШТЕ ДРЖАВЕ јануар–октобар 2016.	Износ, у млрд дин.	Промена у односу на исти период 2015. године		Разлика између плана буџета за 2016. и извршења буџета за 2015. у млрд дин.*	Реализација прихода у односу на план у поређењу са реализацијом: у 2015.	
		у млрд дин.	у %, номинално		за трогодишњи просек (2015-2013)	
Укупни јавни приходи	1.503,7	126,7	9,2%	14,9	↑	↑
Текући приходи	1.495,5	123,6	9,0%	9,5	↑	↑
Порески приходи	1.296,1	108,1	9,1%	49,4	↑	↑
Порез на доходак грађана	125,2	7,2	6,1%	2,7	↑	↑
Порез на добит	69,0	15,2	28,2%	1,7	↑	↑
Порез на додату вредност	375,2	29,3	8,5%	10,9	↑	↑
Акцизе	217,3	34,8	19,1%	18,5	↑	↑
Акцизе на нафтне деривате	116,9	18,2	18,5%	8,8	↑	↑
Акцизе на дуванске прерађевине	75,4	4,8	6,9%	-0,3	↑	↑
Остале акцизе	25,0	11,7	88,5%	9,9	↑	↑
Царине	29,8	2,6	9,7%	1,5	↑	↑
Остали порески приходи	52,0	1,7	3,4%	2,2	→	↑
Доприноси	427,6	17,3	4,2%	11,7	↑	↑
Непорески приходи	199,4	15,4	8,4%	-39,8	↑	↑
Донације	8,2	3,2	62,5%	7,1	↓	↓

Извор: Прорачун ПБК на основу података Министарства финансија

*Показује да ли фискални оквир за 2016. предвиђа пораст или смањење појединих прихода у односу на извршење буџета опште државе за 2015.

Порески приходи

У првих десет месеци порески приходи су наплаћени у износу од 1.296,1 млрд динара, чиме је остварен пораст од 108,1 млрд динара у односу на исти период 2015. Планом је предвиђено да у

2016. порески приходи укупно порасту за 49,4 млрд динара у односу на 2015. Основни разлози више реализације пореских прихода јесу повољнија макроекономска кретања и виша наплата, пре свега, прихода од ПДВ-а.

Приходи од ПДВ-а прикупљени су у износу од 375,2 млрд динара, што представља пораст од 29,3 млрд динара у односу исти период прошле године. План за 2016. предвиђа да приходи од ПДВ-а укупно порасту за 10,9 млрд динара. Виша реализација прихода од ПДВ-а дугује се првенствено вишој наплати, на шта указује пораст коефицијента наплате ПДВ (*c-efficiency*)² за 2016. у односу на 2015. годину.

Приходи од акциза наплаћени су у износу од 217,3 млрд динара, чиме је остварен пораст ових прихода од 34,8 млрд динара у односу на исти период 2015. План за 2016. предвиђа да акцизе укупно порасту 18,5 млрд динара.

- *Акцизе на нафтне деривате* прикупљене су у износу од 116,9 млрд динара, што је за 18,2 млрд динара више у односу на исти период претходне године (планирано укупно повећање у 2016. износи 8,8 млрд динара). Пораст ове врсте акциза последица је додатног повећања њихове висине у односу на 2015. годину, али и могућег повећања потрошње нафтних деривата³ услед вишег нивоа привредне активности.
- *Акцизе на дуванске прерађевине* прикупљене су у износу од 75,4 млрд динара, што представља пораст од 4,8 млрд динара у односу на исти период претходне године (планирано је да износ по основу ове врста акциза остане приближно непромењен у односу на 2015). Пораст ове врсте акциза у претходним месецима последица је редовне законске промене до које долази два пута годишње. Додатно, уобичајено је да се у периоду пре утврђивања нових виших износа акциза повећава обим увоза и производње цигарета, што повећава наплату акциза, а у месецима након утврђивања нових износа акциза знатно се смањује приход по овом основу.⁴
- *Остале акцизе* су наплаћене у износу од око 25 млрд динара, чиме су порасле за 11,7 млрд динара у односу на исти период претходне године (планирано укупно повећање у 2016. износи 9,9 млрд динара). Основни разлог повећања ове категорије акциза јесте наставак наплате акцизе на електричну енергију⁵, која представља највећу појединачну ставку у оквиру осталих акциза.

Приходи од доприноса реализовани су у износу од 427,6 млрд динара, чиме су порасли за 17,3 млрд динара у односу на исти период прошле године. План за 2016. предвиђа укупан пораст доприноса за 11,7 млрд динара. Главни разлози више реализације прихода од доприноса јесу

² Извештај Фискалног савета „Оцена фискалних кретања и структурних реформи у 2016. години“, новембар 2016, стр. 18-19.

³ Исто, стр. 19.

⁴ Објашњење Министарства финансија „Макроекономски и фискални подаци, 28. октобар 2016. године“, „Саопштење за септембар 2016. године“.

⁵ Како је акциза на електричну енергију уведена од 1. августа 2015. године, а њена наплата је настављена и у 2016. години, основни извор повећања ових прихода јесте наплата ове акцизе у периоду од јануара до августа 2016. која није постојала у истом периоду 2015. јер су приходи од акцизе почели да се уплаћују у буџет Републике од септембра 2015. године.

повољнија кретања на тржишту рада, на шта указује виши ниво формалне запослености и просечне зараде у односу на претпоставке које су коришћене у плану буџета за 2016. годину⁶.

Приходи од пореза на доходак грађана наплаћени су у износу од 125,2 млрд динара, чиме је остварено повећање за 7,2 млрд динара у односу исти период прошле године. Планом за 2016. је предвиђено да ови приходи укупно порасту за 2,7 млрд динара. Разлози више реализације ове врсте прихода јесу повољнија кретања на тржишту рада (видети објашњење посвећено приходима од доприноса).

Приходи од пореза на добит наплаћени су у износу од 69 млрд динара, чиме је прикупљено 107,1% укупно планираних прихода по овом основу за 2016. годину. Приходи од пореза на добит су порасли за 15,2 млрд динара у односу на исти период прошле године, пре свега услед више профитабилности предузећа у 2015. години⁷. Планом за 2016. предвиђено је да ови приходи укупно порасту за 1,7 млрд динара.

Приходи од царина прикупљени су у износу од 29,8 млрд динара, чиме су порасли за 2,6 млрд динара у односу на исти период прошле године. План за 2016. предвиђа да ови приходи укупно порасту за 1,5 млрд динара.

Остали порески приходи реализовани су у износу од око 52 млрд динара, чиме је остварено повећање за 1,7 млрд динара у односу исти период прошле године. Планом за 2016. је предвиђено да ови приходи укупно порасту за 2,2 млрд динара. Ова врста прихода укључује порез на имовину (прикупља се на нивоу општина и градова) који је до октобра наплаћен у износу од 32,8 млрд динара, што је за 0,9 млрд динара више него у истом периоду претходне године.

Непорески приходи

У првих десет месеци непорески приходи су наплаћени у износу од 199,4 млрд динара, чиме је прикупљено 108,2% укупно планираних непореских прихода. Тиме је остварен пораст од 15,4 млрд динара у поређењу са истим периодом 2015 године. Планом за 2016. предвиђено је да се непорески приходи укупно смање за 39,8 млрд динара у односу на 2015. Основни разлози више наплате непореских прихода јесу уплата прихода од продаје лиценце за 4Г мрежу од 12,8 млрд динара (која није планирана буџетом за 2016) и виши приходи од уплате дела добити и дивиденди предузећа у државном власништву. Посматрано по нивоима државе, виши ниво реализације непореских прихода остварен је на нивоу Републике, на локалном нивоу државе и код РФЗО–а.

На нивоу Републике непорески приходи прикупљени су у износу од око 122 млрд динара, чиме је премашен планирани износ за целу годину од 113,8 млрд динара⁸ (реализовано 107,2% укупно планираних прихода). У односу на исти период претходне године ови приходи су наплаћени у износу који је мањи за 2,2 млрд динара. Планом за 2016.⁹ предвиђено је да се укупно смање за 31,4

⁶ Извештај Фискалног савета „Оцена фискалних кретања и структурних реформи у 2016. години“, новембар 2016, стр. 19-20.

⁷ Извештај Агенције за привредне регистре „Саопштење о пословању привреде у Републици Србији“, јун 2016. године.

⁸ Реч је о планираном износу непореских прихода директних корисника буџета Републике.

⁹ Подаци Министарства финансија о планираним приходима и расходима директних корисника буџета Републике Србије.

млрд динара у односу на 2015. У оквиру непореских прихода који се прикупљају на нивоу Републике укупан годишњи план су, закључно са септембром, већ премашили¹⁰:

- *Приходи од имовине*, који су до септембра наплаћени у износу од 21,6 млрд динара. План за 2016. предвиђа да ови приходи укупно износе 12,4 млрд динара. Основни разлог више наплате ових прихода јесте уплата прихода од продаје лиценце за 4Г мрежу од 12,8 млрд динара (која није планирана буџетом за 2016).
- *Приходи од уплате дела добити и дивиденди предузећа у власништву Републике*, који су до септембра наплаћени у износу од 17,1 млрд динара. План за 2016. предвиђа да ови приходи укупно износе 8,0 млрд динара.

На локалном нивоу државе непорески приходи су прикупљени у износу од 52,6 млрд динара, чиме је премашен планирани износ за целу годину од 44,9 млрд динара (реализовано 117,1% укупно планираних прихода). Тиме су у односу на исти период претходне године порасли за 13,9 млрд динара. Најзначајнији разлози за вишу реализацију на локалном нивоу јесу¹¹:

- укључивање прихода и расхода предузећа ГСП у буџет града Београда (постоји могућност да је исту учињено са још неким предузећима у другим градовима) – тако се у оквиру непореских прихода града Београда од ове године приказују и приходи од ГСП-а од продаје карата (око 9 млрд динара закључно са септембром 2016);
- продаја грађевинског земљишта у Новом Саду (око 4 млрд динара);
- наплата прихода од пружања услуга боравка деце у предшколским установама, од почетка године у корист града и општине (процењен годишњи износ око 2,5 млрд динара);
- више уплате локалних јавних предузећа у буџете градова (до краја године укупно око 5 млрд динара, што је благо изнад плана).

РФЗО је прикупио непореских прихода у износу од 7,2 млрд динара, чиме је укупан планирани износ за 2016. (од 3,8 млрд динара) готово двоструко премашен. У поређењу са истим периодом 2015. ови приходи су порасли за 3,8 млрд динара. Један од могућих разлога за вишу наплату ових прихода могао би бити и уплата такси за издавање нових здравствених књижица¹².

Донације

У првих десет месеци донације су примљене у износу од 8,2 млрд динара, што је за 3,2 млрд динара више у односу на исти период претходне године. Планом за 2016. предвиђено је да донације укупно порасту за 7,1 млрд динара у односу на извршење буџета 2015. године. До сада је реализовано 57,5% укупно планираних донација, што представља нижи ниво реализације како у односу на 2015. (70,1%), тако и у односу на трогодишњи просек 2013-2015. (77,9%).

¹⁰ Подаци о извршењу појединачних непореских прихода за период од јануара до септембра 2016. на нивоу Републике преузети су из извештаја Фискалног савета „Оцена фискалних кретања и структурних реформи у 2016. години“, новембар 2016, стр. 22.

¹¹ Објашњење преузето из извештаја Фискалног савета „Оцена фискалних кретања и структурних реформи у 2016. години“, новембар 2016, стр. 23.

¹² Исто, стр. 24.

ЈАВНИ РАСХОДИ ОПШТЕГ НИВОА ДРЖАВЕ

Укупни расходи буџета опште државе извршени су до октобра у износу од 1.509,5 млрд динара, што је у односу на исти период 2015. повећање од 69,4 млрд динара. Планом за 2016. предвиђено је да расходи опште државе укупно порасту за 29,2 млрд динара у односу на 2015. Повећање укупних расхода у првих десет месеци дугује се порасту текућих расхода за 35,6 млрд динара (укупно извршено 1.373,7 млрд динара), капиталних расхода за 24,5 млрд динара (укупно извршено 100 млрд динара), док су активирани гаранције порасле за 8,8 млрд динара (укупно исплаћено 33,1 млрд динара).

Табела 3. Извршење расхода општег нивоа државе

ЈАВНИ РАСХОДИ ОПШТЕ ДРЖАВЕ јануар–октобар 2016.	Износ, у млрд дин.	Промена у односу на исти период 2015. године		Разлика између плана буџета за 2016. и извршења буџета за 2015. у млрд дин.*	Извршење расхода у односу на план у поређењу са извршењем:	
		у млрд дин.	у %, номинално		у 2015.	за трогодишњи просек (2015-2013)
Укупни јавни расходи	1.509,5	69,4	4,8%	29,2	↑	↑
Текући расходи	1.373,7	35,6	2,7%	24,2	↑	↓
Расходи за запослене	341,5	1,3	0,4%	12,8	↓	↓
Куповина роба и услуга	215,5	19,3	9,8%	10,2	↑	↑
Отплата камата	117,9	4,1	3,6%	15,0	↓	↓
Субвенције	70,1	-9,8	-12,3	-22,2	↑	↓
Социјална помоћ и трансфери	583,8	9,7	1,7%	6,2	↑	↓
Пензије	409,9	2,9	0,7%	17,7	↓	↓
Накнаде незапосленим лицима	8,3	-1,5	-15,3%	8,4	↓	↓
Накнаде за боловања	8,4	0,4	5,6%	-0,7	↑	↑
Социјална помоћ	126,7	1,9	1,5%	-13,4	↑	↑
Остали трансфери домаћинствима	30,5	5,9	23,9%	-5,6	↑	↑
Остали текући расходи	44,9	11,1	32,9%	2,2	↑	↑
Капитални расходи	100,0	24,5	32,5%	3,5	↑	↑
Активирани гаранције	33,1	8,8	36,2%	1,9	↑	↑
Буџетске позајмице	2,8	0,5	24,6%	-0,3	↑	↑

Извор: Прорачун ПБК на основу података Министарства финансија

*Показује да ли фискални оквир за 2016. предвиђа пораст или смањење појединих расхода у односу на извршење буџета опште државе за 2015.

Текући расходи

У првих десет месеци текући расходи су извршени у износу од 1.373,7 млрд динара, чиме је остварен пораст од 35,6 млрд динара у односу на исти период 2015. План за 2016. предвиђа да текући расходи укупно порасту за 24,2 млрд динара у односу на извршење буџета за 2015. Основни разлози вишег извршења текућих расхода јесу, пре свега, више извршење¹³:

- расхода за робу и услуге (једним делом и услед укључивања расхода ГСП-а у буџет града Београда),

¹³ Исто, стр. 28-30.

- социјалне помоћи и трансфера (пре свега, услед виших исплата по основу пресуда судова војним пензионерима који нису пристали на вансудско поравнање) и
- осталих текућих расхода како на нивоу Републике (по основу виших исплата на име казни и пенала по решењима судова и раста дотација невладиним организацијама), тако и на локалном нивоу државе, код организација ОСО (пре свега НЗС) и код ЈП „Путева Србије“ и „Коридора Србије“ д. о. о.

Расходи за запослене извршени су износу од 341,5 млрд динара, што је пораст од 1,3 млрд динара у односу на исти период претходне године. Основни разлог њиховог пораста у односу на исти период прошле године јесу трошкови у вези са одржавањем парламентарних избора у априлу. План за 2016. предвиђа да ови расходи укупно порасту за 12,8 млрд динара.

Анализа Фискалног савета о структури расхода за запослене, закључно са подацима за септембар 2016, указује да се може очекивати да ће се ови расходи извршити у износу који је за око 10 млрд динара нижи од плана, услед кашњења у спровођењу процеса рационализације државне управе.

- С једне стране, број запослених у сектору опште државе смањен је за 9.000-10.000 уместо планираних 29.000. Последишно, исплаћени расходи за отпремнине (који се налазе у оквиру расхода за запослене) до септембра 2016. су износили мање од милијарду динара, док су за 2016. планирани у укупном износу од око 17 млрд динара – процена је да ће се по овом основу расходи за запослене извршити у нижем износу за око 15 млрд динара.
- С друге стране, број запослених на крају године биће виши од планираног, услед чега ће расходи за плате бити виши од плана за 3-4 млрд динара.

Расходи за куповину роба и услуга у првих десет месеци 2016. износе 215,5 млрд динара, што представља пораст од 19,3 млрд динара у односу на исти период 2015. План за 2016. предвиђа да ови расходи укупно порасту за 10,2 млрд динара. Ниво извршења ових расхода у првих десет месеци 2016. од око 80,5% виши је него у претходној години (око 76,2%), као и у односу на трогодишњи просек 2013-2015. (око 76%). Посматрано по нивоима државе највећи пораст ових расхода, од око 11 млрд динара, остварен је на локалном нивоу државе (пораст од око 7 млрд динара, последица је укључивања (прихода и) расхода ГСП у буџет града Београда¹⁴) и код РФЗО-а за 6,7 млрд динара (углавном услед повећане набавке лекова и медицинске опреме у сектору здравства¹⁵).

Расходи за камате исплаћени су у износу од 117,9 млрд динара, што је за 4,1 млрд динара више у односу на исти период прошле године. План за 2016. предвиђа да ови расходи укупно порасту за 15,0 млрд динара.

Расходи за субвенције у првих десет месеци 2016. износе 70,1 млрд динара, што представља смањење од 9,8 млрд динара у односу на исти период 2015.¹⁶ План за 2016. предвиђа да се ови расходи укупно смање за 22,2 млрд динара. Из буџета Републике директно је исплаћено 51,4 млрд динара на име субвенција (смањење за 4,5 млрд динара у односу на исти период 2015), док је са локалног нивоа државе исплаћено 18,7 млрд динара (смањење за 5,4 млрд динара у односу на исти период 2015).

¹⁴ Исто, стр. 29.

¹⁵ Исто, стр. 30.

¹⁶ У октобру 2016. званичници Владе најавили су могућност преузимања дуга државног предузећа „ХИП Петрохемија“ а. д. према НИС-у у износу од око 100 млн евра. Уколико се ове најаве реализују до краја године, расходи за субвенције републичког буџета (самим тим и буџета опште државе) повећали би се за овај износ.

Расходи за социјалну помоћ и трансфере исплаћени су у износу од 583,8 млрд динара, што је за 9,7 млрд динара више него у истом периоду прошле године. План за 2016. предвиђа да ови расходи укупно порасту за 6,2 млрд динара.

- *Пензије* су исплаћене у износу од 409,9 млрд динара, што је за 2,9 млрд динара више у односу на исти период прошле године. План за 2016. предвиђа да ови расходи укупно порасту за 17,7 млрд динара. Нижи ниво извршења пензија у првих десет месеци (80,7%) него у претходној години (око 83%), као и у односу на трогодишњи просек 2013-2015. (око 83%), последица је нижег природног одлива запослених у пензију и нешто више планираних расхода за ове намене¹⁷. Ниже извршење расхода за пензије надокнадиће се једнократном исплатом у новембру од 5.000 динара, чиме ће се ови расходи повећати за 8,6 млрд динара¹⁸.
- *Накнаде незапосленим лицима* исплаћене су у износу од 8,3 млрд динара, што је за 1,5 млрд динара мање него у истом периоду 2015. План за 2016. предвиђа да ови расходи укупно порасту за 8,4 млрд динара. Значајно нижи ниво извршења ових расхода у првих десет месеци (39,8%) него у претходној години (око 78,4%), као и у односу на трогодишњи просек 2013-2015. (око 82,6%), последица је повољнијих кретања на тржишту рада (видети објашњење посвећено приходима од доприноса), услед чега су и исплате накнада по овом основу ниже. Анализа Фискалног савета¹⁹ указује на то да се успорено троше и средства која су намењена за мере активне политике запошљавања.
- *Накнаде за боловање* исплаћене су у износу од 8,4 млрд динара, што је за 0,4 млрд динара више у односу на исти период прошле године. План за 2016. предвиђа да се ови расходи укупно смање за 0,7 млрд динара. Извршење ових расхода у односу на план износи 93,2% и више је него у претходној години (81,6%), као и у односу на трогодишњи просек 2013-2015. (око 82%).
- *Социјална помоћ* исплаћена је у износу од 126,7 млрд динара, што је за 1,9 млрд динара више у односу на исти период прошле године. План за 2016. предвиђа да се ови расходи укупно смање за 13,4 млрд динара. Виши ниво извршења ових расхода у првих десет месеци (око 83%) него у претходној години (око 75,1%), као и у односу на трогодишњи просек 2013-2015. (око 77,9%), последица је пораста ових расхода, пре свега, на локалном нивоу. *На нивоу Републике* ови расходи су исплаћени у износу од 89,1 млрд динара, што је за 5,6 млрд динара ниже у односу на исти период прошле године. План за 2016. предвиђа да се ови расходи на нивоу Републике укупно смање за 11,5 млрд динара у односу на 2015. *На нивоу локалне самоуправе* ови расходи су исплаћени у износу од 37,6 млрд динара (извршење од 97,4%) што је за 7,5 млрд динара више у односу на исти период прошле године, када је извршење износило 73,5%. План за 2016. предвиђа да се ови расходи на локалном нивоу укупно смање за 2,3 млрд динара у односу на 2015.
- *Остали трансфери домаћинствима* исплаћени су у износу од 30,5 млрд динара, што је за 5,9 млрд динара више у односу на исти период прошле године. План за 2016. предвиђа да

¹⁷ Објашњење преузето из извештаја Фискалног савета „Оцена фискалних кретања и структурних реформи у 2016. години“, новембар 2016, стр. 28.

¹⁸ Податак наведен у документу Министарства финансија „Упутство за припрему Буџета Републике за 2017. годину и пројекција за 2018. и 2019. годину“.

¹⁹ Исто, стр. 28.

се ови расходи укупно смање за 5,6 млрд динара. Извршење ових расхода је премашило планирани износ (118,1% од плана), услед ванредних исплата војним пензионерима²⁰ (који нису пристали на вансудско поравнање) по судским пресудама. Држава је у децембру 2015. године за вансудско поравнање издвојила 10,1 млрд динара, а укупан износ обавеза према војним пензионерима (са припадајућим каматама) процењен је на 20-25 млрд динара²¹.

Остали текући расходи исплаћени су у износу од 44,9 млрд динара, што је за 11,1 млрд динара више него у истом периоду 2015. План за 2016. предвиђа да ови расходи укупно порасту за 2,2 млрд динара. У првих десет месеци извршено је 94,5% планираног износа, што је више него прошле године (74,5%) као и у поређењу са трогодишњим просеком 2013-2015. (76,5%). Највећи пораст је остварен на нивоу Републике од 6,5 млрд динара (укупно исплаћено 24,1 млрд динара), пре свега услед виших исплата на име казни и пенала по решењу судова²² и раста дотација невладиним организацијама. Ови расходи су на локалном нивоу државе порасли за 1,6 млрд динара (укупно исплаћено 16,9 млрд динара) и код ЈП „Путева Србије“ и „Коридора Србије“ д. о. о. и фондова ОСО (пре свега НЗС-а) у збирном износу око 3 млрд динара.

Капитални расходи

У првих десет месеци капитални расходи опште државе износе 100 млрд динара, што је пораст од 24,5 млрд динара у односу на исти период 2015. Планом за 2016. предвиђено је да инвестиције укупно порасту за 3,5 млрд динара у односу на 2015. До октобра извршено је 84,8% планираних инвестиција, што је више него прошле године (65,9%) и у поређењу са трогодишњим просеком 2013-2015. (71,7%). Пораст инвестиција остварује се не свим нивоима државе (али не истим интензитетом).

Највећи пораст капиталних расхода (и то инвестиције у путну и железничку инфраструктуру) остварен је код ЈП „Путева Србије“ и „Коридора Србије“ д. о. о. и код инвестиција које се финансирају из пројектних зајмова. До октобра капитални расходи ЈП „Путева Србије“ и „Коридора Србије“ д. о. о. износе 29,8 млрд динара, колико је и планирано да се изврши за целу 2016. годину, што је знатно виша стопа извршења него прошле године (72,1%). Тиме су инвестиције ових предузећа порасле за 7,5 млрд динара у односу на исти период 2015. Капитални расходи које се финансирају из **пројектних зајмова** износе 20,3 млрд динара, што представља пораст од 6,7 млрд динара у односу на исти период 2015. Тиме је већ премашен планирани износ за повлачење пројектних зајмова у 2016. години од 13,1 млрд динара (154,6% у односу на план), што је знатно више од извршења у 2015. (88,2%).

Пораст капиталних расхода остварен је и на **локалном нивоу државе** – до октобра је на инвестиције потрошено 28,9 млрд динара, што је за 5,6 млрд динара више него у истом периоду 2015. Тиме је извршено 79,7% планираних инвестиција, што је више него прошле године (68,3%).

Капитални расходи су порасли (у мањем интензитету) и на **нивоу Републике** – у првих десет месеци инвестирано је 20,4 млрд динара, што је за 2,9 млрд динара више него у истом периоду 2015. Тиме је извршено 50,7% планираних инвестиција, што је више него прошле године (48,9%), а ниже у поређењу са трогодишњим просеком 2013-2015. (63,8%).

²⁰ Исто, стр. 30.

²¹ Исто, стр. 30.

²² Исто, стр. 29.

Активирани гаранције

До октобра активирани гаранције су плаћене у износу од 33,1 млрд динара, чиме је премашен првобитни план за 2016. од око 32 млрд динара. Тиме је потрошено 103,3% планираних средстава за 2016. годину, што је више извршење него прошле године (80,6%) и у поређењу са трогодишњим просеком 2013-2015. (76,7%). Ова плаћања су порасла за 8,8 млрд динара у односу на исти период прошле године. Планом за 2016. предвиђено је да ова плаћања укупно порасту за 1,9 млрд динара у односу на 2015.

Буџетске позајмице

У првих десет месеци буџетске позајмице су исплаћене у износу од 2,8 млрд динара, што је за 0,5 млрд динара више него у истом периоду 2015. Тиме су већ исплаћена укупна планирана средства за ове намене (извршење 115,1% у односу на план), што је знатно више него прошле године (81,2%) и у поређењу са трогодишњим просеком 2013-2015. (55,1%). Планом за 2016. предвиђено је да се ове исплате укупно смање за 0,3 млрд динара у односу на 2015.

ИЗВОРИ

Агенција за привредне регистре. (2016). *Саопштење о пословању привреде у Републици Србији*. Јун 2016.

Министарство финансија. (2015). *Фискална стратегија за 2016. годину са пројекцијама за 2017. и 2018. годину: Фискални оквир опште државе у 2016. години (Прилог 2)*.

Министарство финансија. (2016). *Упутство за припрему Буџета Републике за 2017. годину и пројекција за 2018. и 2019. годину*.

Министарство финансија. (2016). *Макроекономски и фискални подаци, 30. новембар 2016. године*.

Министарство финансија. (2016). *Макроекономски и фискални подаци, 30. јануар 2016. године*.

Министарство финансија. (2015). *Макроекономски и фискални подаци, 23. новембар 2015. године*.

Фискални савет Републике Србије. (2016). *Оцена фискалних кретања и структурних реформи у 2016. години*. Новембар 2016.

Подаци:

- Подаци Министарства финансија о планираним приходима и расходима директних корисника буџета Републике Србије за 2016. годину.

Извештај су припремили истраживачи Парламентарне буџетске канцеларије. Парламентарна буџетска канцеларија се успоставља у оквиру трогодишњег пројекта подршке Народној скупштини Републике Србије у спровођењу ефективног надзора над буџетом, који спроводе Народна скупштина и Вестминстерска фондација за демократију.

Ставови изнети у овом извештају не представљају и не одражавају ставове Народне скупштине Републике Србије нити Вестминстерске фондације за демократију.

pbk@parlament.rs

www.pbk.rs

Краља Милана 14, Београд

Зграда Народне скупштине, канцеларија 72